

Německý platinový slovník Lingea Ing. Miroslav HEROLD, CSc.

Druhým platinovým slovníkem je němčina. Všechny slovníky pod rozhraním Lexicon5 (Platinum) byly ke zhlédnutí na výstavě v rámci Jeronýmových dnů 2008.

Funkce - rozhraní

Široká paleta funkcí rozhraní Lexicon5 Platinum je popsána v recenzi anglického slovníku www.itpunion.org/spip/article.php?id_article=1297

Zde se zastavím jen u funkcí, majících větší význam pro němčinu.

- ▀ 1. Podrobné tabulky tvarosloví – ke každému slovu lze otevřít tabulku tvarů, tj. skloňování/časování, která předkládá podrobné informace – viz Obr. 3. Na rozdíl od jiných aplikací, které dávají možnost nalézt vzory pro příslušné slovo, zde je přímo dané slovo ve všech možných tvarech. Oproti angličtině, mající zejména u substantiv méně tvarů je tato funkce pro němčinu ještě větším přínosem. Dotaz na tvarosloví lze vyvolat buď kliknutím na ikonku zlatého klíčku nebo výběrem z rozbalovací nabídky pravého tlačítka myši.
- ▀ 2. Příklady použití – němčina dokonce rozsahem korpusu překonala angličtinu. Rekordní počet = sloveso „gehen“ má 5677 příkladů použití, příkladů s překlady 1182. Abychom se v tomto přívalu informací neztratili, podobně jako v Google na Internetu, vyplatí se buď omezit rozsah hledání v okně Možnosti – Fulltext, kde lze omezit oblasti prohledávání – vynechat např. výklady a definice. Druhou možností je využít klasických logických operátorů AND, OR a závorkování.
- ▀ 3. Hledání podle šablony - pokud si nejsme jisti pravopisem dotazu, můžeme využít konvence zástupných znaků (? místo jednoho znaku, * místo libovolného počtu znaků). Tuto funkci lze také s úspěchem použít v případě, že nemáme instalováno německé rozložení klávesnice s přehláskami nebo ß. Druhým možným řešením je zadávat bez přehlásek (Bäckerei namísto Bäckerei), program zatím vždy místo tohoto překlepu nabídl správné slovo.

Slovník

Nejprve srovnání databáze pod Lexiconem 2 (dále jen LL2) a Lexiconem 5 (dále jen LL5) - Platinum. Počty v tabulce jsou uváděny v tisících.

	Počet hesel	Významů	Příkladů/frází/idiomů	Překladů
Hlavní slovník LL2	120+70	150+100	neuveďeno	250+150
Hlavní slovník LL5	137+94	195+135	53+173	342+382
Zkratky LL2	neuveďeno	neuveďeno		
Zkratky LL5	4	9,4		

V prvních 2 řádkách je první číslice pro směr N-Č, druhá pro Č-N.

Orientační porovnání s jinými slovníky:

1. Velký německo-český a česko-německý slovník, Hugo Siebenschein a kol., LEDA, 2004 (dále jen VNCCN);
2. Velký německo-český a česko-německý slovník, Karel Kumprecht, (dále jen VNCKK) tištěné vydání – i když byl vydán před více než 50 lety, je pro obor obecné slovní zásoby jeden z nejobsáhlejších;

Porovnávání standardní metodou = náhodným výběrem 10 posloupců po 10 heslech. U každého bodu uváděny procenta hesel, která ten který slovník neobsahoval.

ad 1) VNCCN = 15%, LL5 = 5%. VNCCN chyběla odborná terminologie humanitního směru (Monodie), některá odvozená slova – zejména odborná (Seelenblindheit), při tom složeniny, jejichž význam je evidentní (např. Funkamateur, Käferschaden) nebyla započítávána ani u jednoho ze slovníků; LL5 nenašel některá málo frekventovaná/starší slova (multipel, böhmeln) nebo měl méně překladů (e Muhme = kmotra, panímáma). I když oba slovníky dělí od sebe podle data vydání jen 4 roky, LL5 podchycuje mnoho termínů z nových technologií (recyclebar, Videoplatte).

ad 2) VNCKK = 28%, LL5 = 3%. VNCKK zaostával ve většině porovnávaných sekvencí.

Ve všech výše uvedených případech je porovnávání rozsah příliš malý na to, než aby si mohl dělat nároky na statistickou věrohodnost. Je na každém budoucím uživateli, aby si v době bezplatného použití (4 týdny) pečlivě „osahal“, zda mu přístup a rozsah slovníku vyhovuje či nikoliv.

Rozsáhlý korpus mne inspiroval ke hledání neobvyklých slovních spojení či přímo idiomů pro překlad z češtiny do němčiny. Jako srovnávací materiál použity:

1. Jak se to řekne německy, Ludmila Schönová, 1975, SPN Praha (dále jen LS);

Přiznám se, že jsem hledal sice běžně známá, ale méně často používaná sousloví. LL5 jich zvládnul celkem 15, i „s křížkem po funuse“. Teprve „dát někomu vale“ neměl.

2. Slovník české frazeologie a idiomatiky I+II, kolektiv, Academia Praha 1988 (dále jen ACA). Našly se „koukat jak husa do flašky“, „a dalších 13 podobných rčení, až „rozumět jak koza petrželi“ se nenašlo.

Poslední dvě hledání byla spíše pátráním po kuriozitách, protože pravděpodobnost překladu takovýchto frází je skutečně takřka nulová.

Poznámky a připomínky

► 1. Připomínky k zadávání uživatelského slovníku a komponentě pro Word viz:

http://www.jtpunion.org/spip/article.php3?id_article=1297.

► 2. Trochu mne zarazil jeden z překladů v hesle „gehen“ = jít/chodit se. Infinitivní tvar není ve slovníku spisovné češtiny ČSAV uveden, pouze tvary určité, např. „do důchodu se chodí v šedesátí“.

Závěr

Slovník je bezpochyby v současnosti největší homogenní N-Č a Č-N databází. Zasahuje i do řady přírodovědných/hospodářských/právních oborů. Pokud budete překládat text beletrie, a to i s odborným zaměřením, např. o evropském ptactvu, tak plně postačí. Totéž v případě ryb, stromů, detektivních či dobrodružných příběhů. Díky obrovskému korpusu bude přínosem při překladu marketingových či jiných PR textů, protože překladateli poskytuje velké množství příkladů, z nichž lze zvolit ten nejvýstižnější překlad. Pro pečlivé překladatele technických textů bude – jako doplněk specializovaných slovníků - mít stejný význam.

Výrobce/poskytl:

LINGEA s.r.o., Palackého 35, Brno,

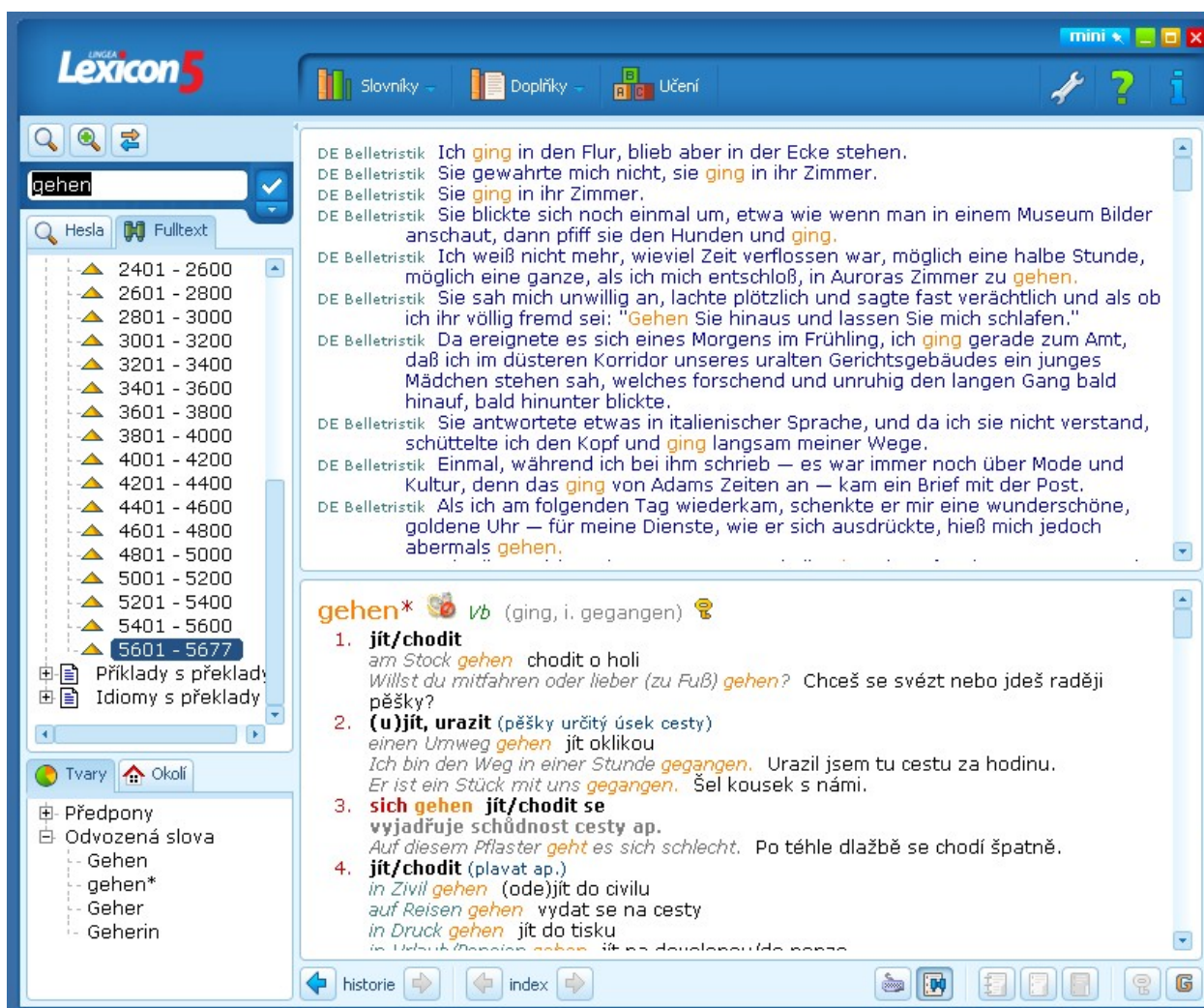
tel.: 541 233 160

e-mail: info@lingea.cz

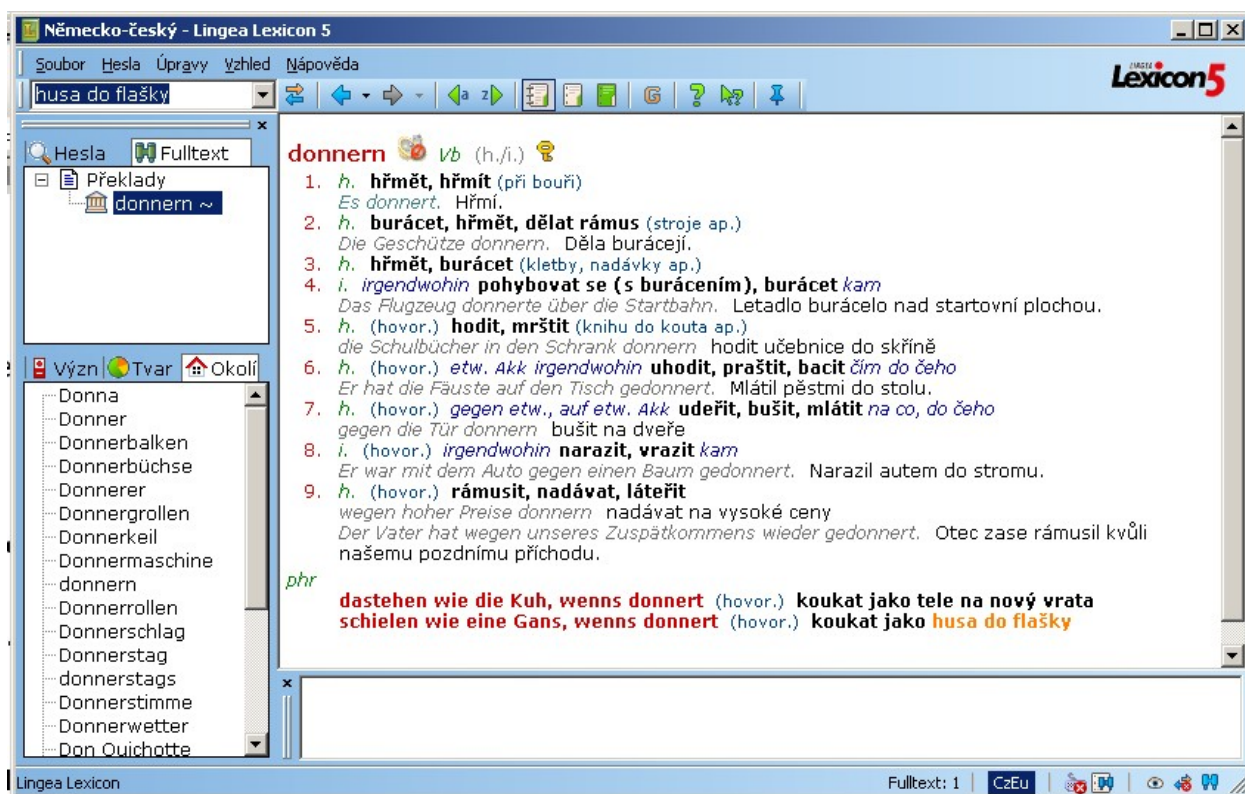
Web: www.lingea.cz

Cena včetně DPH: 3990.- Kč

Obr. č. 1: Hlavní okno slovníku v grafickém režimu – ukázka množství příkladů na „gehen“.

Obr. č. 2: Hlavní okno slovníku ve standardním režimu – ukázka překladu českého rčení, nalezeného fulltextem.

Obr. č. 3: Ukázka jednoho ze slovesných tvarosloví - rozbalovacím okénkem lze volit mezi slovesnými časy.